

**5301.01“Daxili fiskal siyasət və dövlət maliyyəsi” ixtisası üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı
üçün nümunəvi mövzular**

1. Tələb və təklif ayrılırları və onların yerdəyişməsinə təsir edən amillər.
2. Tələb və təklif qanunu. Tələb və təklifin tarazlığı. Bazar tarazlığının L.Valras və A.Marşall təhlili.
3. Vergilərin tələb və təklif ayrılırlarına təsiri (Qrafik izah)
4. Tələbin qiymət elastikliyi (qrafik izahla) və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri
5. Təklifin qiymət elastikliyi və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri.
6. Azalan faydalılıq həddi, gəlir və əvəzetmə effektləri, istehlak tarazlığı.
7. Pula tələb nəzəriyyəsi və tələbin formaları. Dövrüyyədəki pulun həcmi nəzəriyyəsinin izahı. Pula tələb və təklif ayrılırları. Pul bazarı (pulun həcmi, faiz dərəcələri).
8. Faiz dərəcəsinin və inflyasiyanın ev təsərrüfatlarının pula tələbinə (yığım və xərcləmə qərarına) təsiri.
9. Əsas fərziyyələr qeyd etməklə iqtisadiyyatın tələb (Keyns) modelinin izahı
10. İnflyasiya və işsizlik arasında əlaqələr
11. İnflyasiya və onun ölçülməsi indeksləri
12. İnflyasiya. Tələbin və xərclərin inflyasiyası
13. Tədiyə balansı və onun əsas komponentləri
14. Məcmu tələb və məcmu təklif modelindən istifadə etməklə qapalı iqtisadiyyatda monetar siyasətin izahı
15. İqtisadiyyatın tənzimlənməsində dövlət və bazar uğursuzluqları
16. İqtisadi inkişafı xarakterizə edən makroiqtisadi göstəricilər
17. Milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətlik göstəriciləri (xüsusilə maliyyə sektoru ilə bağlı) və onu şərtləndirən amillər
18. Dövlətin maliyyə sisteminin mahiyyəti və onun təşkili prinsipləri
19. İqtisadi tarazlıq: monetar və fiskal siyasətin əlaqəsi
20. Azərbaycanın dövlət büdcəsinin əsas parametrləri
21. Büdcə təsisatları: dotasiya, subsidiya və subvensiya
22. Dövlətin azad və proteksionist ticarət siyasətinin mahiyyəti, metod və alətləri (vergilər, gömrük rüsumları və kvotaları, büdcə xərcləri, faiz dərəcəsi, pul aqreqatları)
23. Azərbaycan Respublikasının gömrük siyasəti
24. Dövlətin sosial müdafiə siyasəti və onun formaları
25. Pul-kredit siyasəti və maliyyə sabitliyi. Pul aqreqatları
26. Pul tədavülünün mahiyyəti və funksiyaları. Pul tədavülü qanunu
27. Pulun alıcılıq gücü. Alıcılıq qabiliyyəti pariteti (PPC).
28. Kapital bazarında qiymətin əmələ gəlməsinin xüsusiyyətləri
29. Əsas makroiqtisadi göstəricilər
30. Bank sistemi. Mərkəzi bank və kommersiya bankları
31. Pul bazarı. Pula tələb, pulun təklifi, pul bazarında tarazlıq. Əsas pul aqreqatları
32. Faiz dərəcəsi və kreditləşmə
33. Real və nominal effektiv məzənnə
34. Azərbaycanın vergi sisteminin əsas xüsusiyyətləri
35. Vergitutmanın klassik və müasir prinsipləri və onların tətbiqi baxımdan izahı
36. Vergilərin təyin edilməsinin əsas şərtləri
37. Vergilərin əsas funksiyaları və onların mahiyyəti
38. Vergi yükü, onun hesablanması metodları, büdcə gəlirlərinə və iqtisadiyyata təsiri
39. Vergi yükü və onun hesablanması metodikası
40. Yerli vergilər və onların xarakteristikası

41. Burbaşa vergilər və onların xüsusiyyətləri
42. Dolaylı vergilər və onların xüsusiyyətləri
43. İqtisadiyyatın vergi tənzimlənməsinin əsas prinsipləri və onların izahı
44. Vergi yükünün optimallaşdırılması: Laffer əyrisi
45. Əmlak və şəxsi sığortanın təşkili prinsipləri
46. Dövlət maliyyəsinin mahiyyəti və maliyyə sistemində yeri
47. Dövlət büdcəsinin sosial-iqtisadi mahiyyəti və funksiyaları
48. Maliyyə sisteminin mahiyyəti, həlqələri, onların qarşılıqlı əlaqəsi
49. Maliyyənin idarə olunmasının mahiyyəti və elementləri
50. Maliyyənin mahiyyəti, funksiyaları və iqtisadi münasibətlər sistemində rolu.
51. Maliyyə mexanizminin mahiyyəti və dövlətin maliyyə siyasətinin həyata keçirilməsində onun rolu
52. Maliyyənin nəzarət funksiyası
53. Maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi və onun əsas hədəfləri
54. Valyuta məzənnəsi və ona təsir edən amillər
55. Valyuta nəzarətinin əsas istiqamətləri
56. Valyuta məzənnəsinin tənzimlənməsi üsulları
57. Qiymətli kağızlar bazarında bankların investisiya siyasəti
58. Mərkəzi bankın tənzimləyici funksiyaları və alətləri
59. Bank kreditləri
60. Bankların vasitəçilik əməliyyatlarının mahiyyəti və təsnifatı
61. Bank riskləri və onun idarə olunması
62. Nağdsız hesablaşma formaları
63. Bank-maliyyə derivativləri və onların xarakteristikası
64. Sığorta bazarının institusional əsasları
65. Çoxqat və ikiqat sığortalama və onun aradan qaldırılması yolları
66. Təkrarsığorta institutu və onun mahiyyəti
67. İcbari sığorta növlərinin spesifik xüsusiyyətləri
68. Sığortaçının investisiya fəaliyyəti və onun resurs mənbələri
69. Büdcə gəlirlərinin tənzimlənməsi
70. Büdcədən kənar fondların təsnifatı
71. Banknot, kağız pul, ümumi pul kütləsi
72. Maliyyə derivativləri və maliyyə bazarının segmentləri
73. Büdcənin cari və əsaslı xərcləri
74. İcmal büdcə. Dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri.
75. Dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərclərinin optimallaşdırılması yolları.
76. Büdcə xərclərinin fiskal siyasətin formalaşmasında rolu və yeri
77. Büdcə kəsiri: yaranması səbəbləri, maliyyələşdirilməsi mənbələri və idarə olunması mexanizmləri.
78. Büdcə sistemi, onun mahiyyəti və təşkili prinsipləri
79. Dövlət borcu: yaranması səbəbləri, maliyyələşdirilməsi mənbələri və idarə olunması mexanizmləri Büdcə kəsiri və inflyasiya
80. Fiskal siyasətin vergi tənzimlənməsi mexanizmləri
81. Fiskal siyasətin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi: Keynes hipotezi
82. Vaqner qanunu (Wagner law)
83. Büdcə təhlili və büdcə proqnozlaşdırılmasının əsas xüsusiyyətləri
84. Dövlət büdcəsinin formalaşması prosesi və onun sosial-iqtisadi mahiyyəti
85. İnflyasiya təzyiqi olduğu mühtdə fiskal siyasətin qurulması
86. Fiskal siyasətin gəlir bərabərsizliyinin aradan qaldırılmasında və gəlirin yenidən bölüşdürülməsi prosesində rolu
87. Fiskal siyasətin makroiqtisadi stabilliyin təmin olunmasında rolu.

88. Büdcə tənzimlənməsi metodları. Mərkəzi və yerli büdcələrin gəlir və xərclərinin formalaşdırılması prinsipləri.
89. Büdcədən kənar dövlət fondlarının sosial-iqtisadi əhəmiyyəti.

Mənbələr

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası
2. “Maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair “Strateji Yol Xəritəsi”. AR Prezidentinin 06.XII.2016-cı il tarixli Sərəncamı”
3. “Büdcə sistemi haqqında” AR Qanunu, Bakı, 02.07.2002 (sonrakı dəyişiklik və əlavələrlə)
4. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi, Bakı-2022
5. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsi, Bakı, 2022 (sonrakı dəyişiklik və əlavələrlə)
6. Ə.Ə.Ələkbərov “Sosial-iqtisadi inkişafının maliyyə-büdcə parametrlərinin tənzimlənməsi”. Bakı-2007.
7. Ə.Ə.Ələkbərov, B.X.Ətaşov, N.N.Xudiyev “Sığorta işi”. Bakı, 2018.
8. Bədəlov Ş.Ş., Məhərrəmov R.B., Qurbanov F.Ə., “Büdcə sistemi” dərslik, Bakı-2003
9. Novruzov N.A., İbrahimov Ə.İ., “Büdcə sistemi” dərslik, Bakı-2012
10. Vəliyev Z. Büdcə nəzəriyyə və praktika, Monoqrafiya., Bakı-2011
11. Суэтин А.А. Финансовая экономика подъем, стабильность, спад Учебник.. Москва. «Альфа-м», «ИНФРА - М» -2016
12. Финансы и кредит. Учебник. Коллектив авторов под ред.: Н.Г.Кузнецова, К.В.Кочмола, Е.Н.Алифановой. КНОРУС-Москва. 2016
13. М.В. Романовский «Финансы». Учебник. Москва-2014.
14. Adıgözəlov Ş., Əhmədov V. İnflyasiyanın optimal həddinin qiymətləndirilməsi. Mərkəzi Bank və İqtisadiyyat jurnalı. №1. Bakı, 2013.
15. Cəfərli H.A., Məmmədova L.B. İnflyasiya və onun maliyyə nəticələrinə təsirinin təhlili. Metodik vəsait. Bakı, 2013.
16. Pul və banklar. Dərslik. R.A.Bəşirovun ümumi rəhbərliyi ilə müəlliflər kollektivi tərəfindən hazırlanmışdır. Bakı: İqtisad Universiteti, 2012.
17. Rəhmanov R., Hüseynov S., Adıgözəlov Ş. İnflyasiya hədəfi: baza, yoxsa məcmu inflyasiya. Mərkəzi Bank və İqtisadiyyat jurnalı. №2. Bakı, 2013.
18. Məmmədov Z.F., Hacıyev R.Ş. Xalq kapitalizminin formalaşması və inkişafında qiymətli kağızlar bazarının rolu. Bakı: Elm. 2006.
19. Məmmədov Z.F. Pul, kredit və banklar. Dərslik. Bakı, 2010.
20. İbrahimov Z.İ. Pul, kredit, banklar. (Suallara cavab). Bakı, 2009.
21. Kaşiyeva F.Ş. Pul, kredit, banklar. Metodik vəsait. Bakı, 2011.
22. Quliyev T.Ə. İnflyasiyanın anatomiyası. Bakı: Qərənfil, 2006.
23. Pul, kredit və banklar. Dərslik. R.M.Rzayevin ümumi rəhbərliyi ilə müəlliflər kollektivi tərəfindən hazırlanmışdır. Bakı: Qanun, 2000.
24. Sadıqov E.M. Bank əməliyyatları. Bakı, 2010.
25. R.Bəşirov “Bank işi” Dərslik. Bakı 2016
26. Ə.Ə.Ələkbərov, Z.H.Zeynalov “Bank işi” Metodik vəsait Bakı 2017
27. Əliyeva T.T., Əsgərova T.M. “Dünya ölkələrinin bank sistemi” Dərs vəsaiti Bakı 2016
28. Əliyeva T.T. “Beynəlxalq Valyuta-Kredit Münasibətləri ” Dərs vəsaiti Bakı 2016
29. “Bank işi” Dərslik “Maliyyə və maliyyə institutları” kafedrasının əməkdaşları 2 cild. Bakı 2016
30. Ə.Ə.Ələkbərov, F.Ş.Kaşiyeva “Pul və banklar” Dərs vəsaiti Bakı 2018
31. Белоглазова Г.Н. Деньги, кредит, банки. Москва, 2017.
32. Свиридов О.Ю. Деньги, кредит, банки. Москва-Ростов-на Дону, 2015.
33. Банковское дело /под ред. Г.Н.Белоглазовой. Учебник. – М.: Юрайт-издат., 2014.

34. Ataşov B.X. Maliyyə nəzəriyyəsi. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı, "Kooperasiya", 2014, 40,5 ç.v.
35. Ataşov B.X. Maliyyə bazarları. Ali məktəblər üçün dərslik. Bakı, "Kooperasiya", 2016, 31,0 ç.v.
36. Ələkbərov Ə.Ə. "Azərbaycan dövlətinin sosial-iqtisadi inkişafında vahid büdcə sisteminin rolu" monoqrafiya Bakı 2005.
37. Ələkbərov Ə.Ə. "Sosial-iqtisadi inkişafın maliyyə-büdcə parametrlərinin tənzimlənməsi" monoqrafiya Bakı 2007.
38. Xudiyev N.N. "Maliyyə dərsləri" Az.DİU., "Sığorta işi" fəsl. S.249-283. Bakı – 2001.
39. Xudiyev N.N. "Sığorta işi: müasir kurs" dərslik, ADİU., Bakı – 2015
40. Дэвид Бланд. "Страхование: теория и практика". Москва.ФИС – 2015.
41. Кутуков В.Б. "Основы финансовой и страховой математики". Москва – 2010.
42. "Страхование отдельных видов предпринимательского риска: методическая разработка". СПб – 2011.
43. Финансово-кредитный энциклопедический словарь — М.: Финансы и статистика, 2002. — 1165 с.
44. Bədəlov Ş.Ş., Məhərrəmov R.B., Qurbanov F.Ə. Büdcə sistemi. Bakı, 2003
45. Kəlbiyev Y.A., Məhərrəmov R.B., Rzayev P.Q. Xarici ölkələrin vergi sistemi. Bakı, 2011
46. Kəlbiyev Y.A. Fiskal siyasətin və milli iqtisadiyyatın tənzimlənməsi problemləri. Bakı, Elm, 2005, 468 s.
47. Kəlbiyev Y.A. Vergi siyasətinin konseptual əsasları və praktiki aspektləri. Bakı. 2012, 488 s.
48. Məmmədov F., Musayev A., Sadıqov M., Rzayev Z., Kəlbiyev Y. Vergilər və vergitutma. Bakı, 2010.
49. Məmmədov Ə.C. və başqaları. Vergiyə giriş. Dərslik. 2014
50. Musayev A.F. Vergi siyasətinin iqtisadi problemləri, Bakı, Elm, 2004, 792
51. Ходов Л.Г. Налоги и налоговое регулирование экономики. Учебное пособие. Москва, 2003
52. Экономика налоговой политики. Пер. с англ. Под ред. Майкла П.Девере, Москва, 2001
53. Messrs. Charles Carroll and J. Peter Duran Closed Blocks and Mutual Company Conversions. October, 2012.
54. İqtisadi dövrü mətbuat: "Вопросы экономики", "Финансы", "Финансы и кредит", "Maliyyə və uçot", "Statistika xəbərləri", "Azərbaycanın Vergi jurnalı" və digər jurnallar.
55. [www/maliyye.gov.az](http://www.maliyye.gov.az)
56. www.cbar.az
57. www.fimsa.az
58. www.stat.gov.az
59. www.economy.gov.az
60. www.ssp.gov.az
61. www.taxes.gov.az
62. www.bfb.az
63. <https://president.az>
64. www.cisstat.com